



Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

12. februar 2015 *

»Præjudiciel forelæggelse — forbrugerbeskyttelse — direktiv 93/13/EØF — artikel 7 — realkreditaftale — voldgiftsklausul — urimelighed — forbrugersøgsmål — national processuel bestemmelse — ret, for hvilken indbringes søgsmål med påstand om, at en standardkontrakt erklæres ugyldig, er inkompetent med hensyn til at træffe afgørelse vedrørende påstanden om fastslåelse af urimeligheden af kontraktvilkår indeholdt i samme aftale«

I sag C-567/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Fővárosi Törvényszék (Ungarn) ved afgørelse af 2. oktober 2013, indgået til Domstolen den 5. november 2013, i sagen:

Nóra Baczó,

János István Vizsnyiczai,

mod

Raiffeisen Bank Zrt,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne A. Ó Caoimh, C. Toader (refererende dommer), E. Jarašiūnas og C.G. Fernlund,

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: fuldmægtig I. Illéssy,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 19. november 2014,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den ungarske regering ved M. Tátrai og M.Z. Fehér, som befuldmægtigede
- Europa-Kommissionen ved K. Talabér-Ritz og M. van Beek, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: ungarsk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT L 95, s. 29).
- 2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en tvist mellem Nóra Baczó og János István Vizsnyiczai på den ene side og Raiffeisen Bank Zrt på den anden side vedrørende en påstand om, at det fastslås, at en realkreditaftale og en voldgiftsklausul i nævnte aftale erklæres ugyldig.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Artikel 1, stk. 1, i direktiv 93/13 har følgende ordlyd:
»Formålet med dette direktiv er indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere.«
- 4 Dette direktivs artikel 3, stk. 1, er affattet således:
»Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.«
- 5 Nævnte direktivs artikel 6, stk. 1, bestemmer:
»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«
- 6 Samme direktivs artikel 7, stk. 1, har følgende ordlyd:
»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

Ungarsk lovgivning

Den materielle lovgivning

- 7 § 200 i Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (lov nr. IV af 1959 om indførelse af civillovbogen, herefter »civillovbogen«) i den affattelse, der var gældende på tidspunktet for indgåelsen af aftalen i hovedsagen, bestemmer:
»(1) Parterne kan frit fastsætte aftalens indhold. De kan efter indbyrdes aftale fravige den lovgivning, der regulerer aftaler, medmindre loven forbyder dette.

(2) En aftale er ugyldig, hvis den er i strid med lovbestemmelserne, eller hvis den er indgået ved omgåelse af en lovbestemmelse, medmindre der ved lov er fastsat en anden retlig konsekvens. En aftale er ligeledes ugyldig, hvis den åbenlyst er i strid med lov og ærbarhed.«

- 8 I henhold til civillovbogens § 209, stk. 1, »er almindelige forretningsbetingelser og kontraktvilkår i en forbrugeraftale, som ikke er blevet forhandlet individuelt, urimelige, såfremt de i strid med god tro og loyalitet ensidigt og ubegrundet fastsætter parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til aftalen til skade for den kontraherende part, som ikke har fastsat vilkårene«.
- 9 Civillovbogens § 209/A, stk. 1, fastsætter, at den skadelidte part kan gøre indsigelse over for et urimeligt vilkår. Ifølge nævnte bestemmelses stk. 2 er sådanne vilkår ugyldige.
- 10 Civillovbogens § 227, stk. 2, bestemmer, at »enhver aftale, hvis formål er umuligt, er ugyldig«.
- 11 I henhold til civillovbogens § 239/A, stk. 1, kan en part anlægge sag med påstand dels om fastslåelse af ugyldigheden af en aftale eller af flere vilkår heri (delvis ugyldighed), dels om, at retten ikke træffer afgørelser vedrørende retsvirkningerne af denne ugyldighed.
- 12 Ifølge § 213, stk. 1, i hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (lov nr. CXII. af 1996 om finansierings- og kreditinstitutter) i den affattelse, som var gældende på tidspunktet for aftalens indgåelse i hovedsagen, er enhver forbrugerkreditaftale eller realkreditaftale, der ikke indeholder oplysninger om de i denne bestemmelse nævnte vilkår, heriblandt bl.a. aftalens genstand, de årlige omkostninger i procent eller de samlede omkostninger, der er forbundet med aftalen, ugyldig.

Den processuelle lovgivning

- 13 Ifølge § 3, stk. 2, i a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (lov nr. III af 1952 om civil retspleje, herefter »retsplejeloven«) er retten bundet af de påstande og anbringender, som parterne har fremført, medmindre andet er udtrykkeligt anført i lovgivningen. Retten vurderer de af parterne fremførte påstande og anbringender, idet den tager hensyn til deres indhold og ikke deres formelle udformning.
- 14 Den lokale ret, enten en járábíróság (lokalret) eller en kerületi bíróság (distriktsret), er i henhold til retsplejelovens § 22, stk. 1, den kompetente retsinstans. Dermed er de lokale retter kompetente i alle de sager, hvis afgørelse ikke i henhold til loven henhører under törvényszék (provinsret).
- 15 I henhold til retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), er törvényszék kompetent til at træffe afgørelse i sager med påstand om fastslåelse af ugyldighed af urimelige kontraktvilkår bl.a. i medfør af civillovbogens § 209/A.
- 16 Udtalelse nr. 2/2010/VI.28 fra det civilretlige dommerkollegie ved Kúria (højesteret) vedrørende bestemte processuelle spørgsmål i ugyldighedskendelsesprocedurer anfører, at retten er forpligtet til ex officio at erklære ugyldighed, hvis denne er åbenbar og utvetydig og kan fastslås på grundlag af det foreliggende bevismateriale.
- 17 Udtalelse nr. 2/2011/XII.12 fra det civilretlige dommerkollegie ved Kúria vedrørende bestemte spørgsmål angående forbrugeraftalers gyldighed præciserer, at lokalretten i forbindelse med sagens realitetsbehandling er forpligtet til at undersøge, om et kontraktvilkår er urimeligt, enten på baggrund af en undtagelse, som den sagsøgte part har formuleret, eller ex officio.
- 18 I henhold til retsplejelovens § 24, stk. 1, fastsættes sagens værdi i forhold til fordringens beløb eller værdien af en hvilken som helst anden rettighed, som påberåbes i stævningen.

19 Hvad angår beregningen af afgiften for indgivelsen af et civilretligt søgsmål fastsætter § 39, stk. 1, i 1990. évi XCIII. tv. az illetékekről (lov nr. XCIII af 1990 om rettigheder og afgifter, herefter »lov om rettigheder og afgifter«), at beregningsgrundlaget for denne afgift, medmindre andet følger af andre bestemmelser i nævnte lov, svarer til sagens værdi på tidspunktet for dens anlæggelse.

20 § 39, stk. 3, i lov om rettigheder og afgifter bestemmer imidlertid følgende:

»Såfremt det ikke er muligt at værdiansætte sagens genstand i overensstemmelse med stk. 1, skal beregningsgrundlaget for retsafgiften fastsættes på følgende vis:

a) ved lokalretten: 350 000 HUF i forbindelse med søgsmålsprocedurer [...]

b) ved törvényszék:

— i første instans: 600 000 HUF i forbindelse med søgsmålsprocedurer [...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

21 Den 13. september 2007 indgik sagsøgerne i hovedsagen, Nóra Baczó og János István Vizsnyiczai, en realkreditaftale sikret ved pant med Raiffeisen Bank Zrt, et ungarsk kreditinstitut. Denne aftale indeholdt en voldgiftsbestemmelse, hvorefter afgørelsen af tvister, der måtte udspringe af denne kreditaftale, bortset fra tvister om pengekrav, henhører under en voldgiftsdomstols kompetence.

22 Den 26. februar 2013 indbragte sagsøgerne i hovedsagen et søgsmål for Pesti Központi Kerületi Bíróság (distriktsretten i Pest) med påstand om fastslåelse af nævnte aftales ugyldig.

23 Til støtte for deres søgsmål anførte sagsøgerne i hovedsagen med hjemmel i civillovbogens § 239/A, § 200, stk. 2, og § 227, stk. 2, at den realkreditaftale, de underskrev, var åbenbar retsstridig, i strid mod lov og ærbarhed, og at aftalen havde en umulig ydelse til formål. De påberåbte sig endvidere den omstændighed, at aftalen opfyldte ugyldighedsgrundene i § 213, stk. 1, i lov nr. CXII af 1996 om finansierings- og kreditinstitutter.

24 Som følge af en anmodning fra Pesti Központi Kerületi Bíróság om supplerende oplysninger nedlagde sagsøgerne i hovedsagen ligeledes påstand om, at voldgiftsbestemmelsen i aftalen måtte erklæres ugyldig i henhold til civillovbogens § 209, stk. 2, og udtalelse nr. 2/2011/XII.12 fra Kúria.

25 Henset til denne sidste del af påstanden og efter at have vurderet, at realkreditaftalen skulle betragtes som en standardkontrakt, henviste Pesti Központi Kerületi Bíróság ved en kendelse af 6. maj 2013 sagen til Fővárosi Törvényszék (Budapests domstol) i henhold til retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), hvorefter søgsmål med påstand om fastslåelse ugyldighed af urimelige kontraktvilkår henhører under provinsrettens kompetence.

26 Sagsøgerne i hovedsagen har anket denne kendelse, idet de har nedlagt påstand om, at kendelsen ændres, og at det fastslås, at kompetencen henhører under lokalretten. Det fremgår i denne henseende af forelæggelseskendelsen, at sagsøgerne i hovedsagen har afvist, at de i deres stævning skulle have nedlagt påstand om dels fastslåelse af et vilkårs urimelighed, dels, at deres sag skulle henhøre under provinsrettens kompetence.

27 Den forelæggende ret har præciseret, at en forbruger i medfør af retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), alene kan nedlægge påstand om, at det fastslås, at et vilkår i en standardkontrakt såsom det i hovedsagen omhandlede er urimeligt, for en provinsret, selv om samme forbruger som sagsøgt i et søgsmål, der er indbragt for en lokalret af den erhvervsdrivende, kan gøre en ugyldighedsgrund gældende med henblik på at fastslå nævnte vilkårs urimelighed.

- 28 Afhængig af de grænser, der er fastsat i forhold til sagens værdi, vil en sag, der er anlagt af forbrugeren med påstand om fastslåelse af en standardkontrakts ugyldighed som følge af andre årsager, kunne henhøre under lokalrettens kompetence. Ifølge den forelæggende ret vil det være hensigtsmæssigt, at lokalretten ligeledes kan behandle en påstand om fastslåelse af urimelighed af vilkår i samme aftale.
- 29 Endelig er nævnte ret af den opfattelse, at henvisningen af forbrugeren til provinsretten kan bringe vedkommende i en ufordelagtig situation, bl.a. fordi reglen i retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), medfører højere retsafgifter. En sådan situation kan kompromittere gennemførelsen af de formål, der forfølges i direktiv 93/13.
- 30 Under disse omstændigheder har Fővárosi Törvényszék besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal en retslig procedure anses for at være til skade for forbrugeren, når denne som sagsøger i et søgsmål for en lokal ret har nedlagt påstand om fastslåelse af en kontrakts ugyldighed (de almindelige forretningsbetingelser), men ikke også kan nedlægge påstand om, at et vilkår i den kontrakt, der er genstand for tvisten, skal erklæres for urimeligt, uden at dette bevirker, at en anden ret er kompetent, i dette tilfælde provinsretten (törvényszék)[?] I et af den anden kontraherende part anlagt søgsmål kan forbrugeren således godt gøre et urimeligt kontraktvilkår gældende ved lokalretten, og en henvisning til provinsretten vil bebyrde forbrugeren i form af højere retsafgifter.
- 2) Ville der blive rettet op på denne situation, hvis forbrugeren i den retssag, som denne har anlagt ved lokalretten med påstand om fastslåelse af en kontrakts ugyldighed, ligeledes havde mulighed for at påberåbe sig visse urimelige vilkår heri, uden at dette indebar, at lokalretten blev frataget sin kompetence[?]«

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

- 31 Det fremgår af en samlet læsning af de præjudicielle spørgsmål og den forelæggende rets argumentation, at denne ønsker, at Domstolen tager stilling til, om den nationale retsplejelov er forenelig med EU-retten, herunder direktiv 93/13.
- 32 Det bemærkes i den forbindelse, at selv om det inden for rammerne af en anmodning om præjudiciel afgørelse ikke tilkommer Domstolen at udtale sig om, hvorvidt bestemmelser i national ret eller en national praksis er forenelige med reglerne i EU-retten, har den gentagne gange fastslået, at den er beføjet til at forsyne den forelæggende ret med alle under EU-retten henhørende fortolkningsbidrag, som gør det muligt for denne ret at vurdere spørgsmålet om forenelighed med henblik på bedømmelsen af den sag, der er indbragt for den (jf. dom Pannon Gép Centrum, C-368/09, EU:C:2010:441, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 33 På denne baggrund, og for så vidt som den forelæggende rets tvivl vedrører den mulige ulempe, som anvendelsen af retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), vil skabe for den forbruger, der gør rettighederne i henhold til direktiv 93/13 gældende, lægges det til grund, at de præjudicielle spørgsmål vedrører fortolkningen af dette direktiv, herunder direktivets artikel 7, stk. 1.

Om realiteten

- 34 Med sine spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national retsplejeregulering, hvorefter en lokalret, der er kompetent til at træffe afgørelse i et søgsmål, som er anlagt af en forbruger, med påstand om, at en standardkontrakt erklæres ugyldig, ikke er kompetent til at tage stilling til forbrugerens påstand om fastslåelse af urimeligheden af kontraktvilkårene i samme aftale.
- 35 Det skal i denne forbindelse indledningsvis bemærkes, at retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), gav anledning til anmodningen om præjudiciel afgørelse i den sag, der førte til dom Jörös (C-397/11, EU:C:2013:340).
- 36 I nævnte sag anmodede den forelæggende ret bl.a. Domstolen om at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt direktiv 93/13 skulle fortolkes således, at den nationale ret, for hvilken en sag om gyldigheden af kontraktvilkår i en forbrugeraftale er blevet indbragt, ex officio kan tage stilling til, om de omhandlede kontraktvilkår er urimelige, og eventuelt annullere aftalen, selv om kompetencen til at erklære de urimelige kontraktvilkår ugyldige i henhold til den nationale lovgivning er tillagt en anden retsinstans.
- 37 I præmis 53 i dom Jörös (EU:C:2013:340) fastslog Domstolen, at direktiv 93/13 skal fortolkes således, at en national retsinstans, der ex officio har fastslået, at et kontraktvilkår er urimeligt, i videst muligt omfang skal foretage en anvendelse af sine nationale procesregler, således at alle de konsekvenser, der ifølge national ret følger af konstateringen af, at det pågældende vilkår er urimeligt, drages med henblik på at sikre sig, at forbrugeren ikke bindes af dette vilkår.
- 38 Det skal imidlertid præciseres, at denne sag adskiller sig fra sagen, der gav anledning til dom Jörös (EU:C:2013:340), i kraft af den omstændighed, at nærværende sag rejser spørgsmålet om, hvorvidt forbrugeren som den sagsøgende part selv skal have mulighed for – ud over påstanden om ugyldighed af en aftale, der henhører under anvendelsesområdet for direktiv 93/13 – at påberåbe sig urimeligheden af de kontraktvilkår, som denne aftale indeholder, uanset kompetencereglen, der forpligter denne forbruger til at nedlægge en sådan påstand for en anden national retsinstans.
- 39 Artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 pålægger medlemsstaterne en forpligtelse til at sikre, at der i deres nationale retsordener findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.
- 40 Direktiv 93/13 indeholder derimod ikke bestemmelser, der udtrykkeligt afgør, hvilken ret der er kompetent til at træffe afgørelser i søgsmål, der er anlagt af forbrugere, med påstand om, at det fastslås, at sådanne urimelige vilkår er ugyldige.
- 41 Hvis der ikke findes EU-retlige bestemmelser på området, tilkommer det i henhold til Domstolens faste retspraksis hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden, i medfør af princippet om medlemsstaternes procesautonomi, at udpege de kompetente domstole og fastsætte de processuelle regler for søgsmål til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne (dom Agrokonstulung-04, C-93/12, EU:C:2013:432, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).
- 42 I denne henseende fremgår det ligeledes af Domstolens faste retspraksis, at processuelle regler for sagsanlæg til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne, ikke må være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende søgsmål på grundlag af national ret (ækvivalensprincippet), og de må heller ikke i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til Den Europæiske Unions retsorden (effektivitetsprincippet) (jf. i denne retning domme Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis, og Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, præmis 30).

- 43 Hvad for det første angår ækvivalensprincippet bemærkes, at både i sine skriftlige indlæg og under retsmødet har Europa-Kommissionen rejst tvivl om dette princips forenelighed med en national retsplejeregulering som retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), der tillægger provinsretten en enekompetence til at træffe afgørelser angående forbrugersøgsmål med påstand om, at det fastslås, at de urimelige kontraktvilkår er ugyldige. I denne sammenhæng anvender Kommissionen en sammenligning mellem nævnte søgsmål og søgsmål, der er iværksat af forbrugere med henblik på, at det af andre grunde fastslås, at kontraktvilkårene er ugyldige, for så vidt som disse sidstnævnte søgsmål på baggrund af de anvendelige grænser som følge af sagsgenstandens værdi henhører under lokalrettens kompetence.
- 44 Det skal imidlertid fremhæves, at det udelukkende tilkommer den nationale ret, som har direkte kendskab til de gældende processuelle regler, at efterprøve, om søgsmålene ligner hinanden ud fra sagsgenstanden, søgsmålsgrundlaget og de væsentligste forhold (jf. domme *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, EU:C:2009:615, præmis 50, og *Agrokonsulting-04*, EU:C:2013:432, præmis 39).
- 45 Forudsat at forbrugersøgsmål med påstand om, at det fastslås, at kontraktvilkår erklæres ugyldige som følge af grunde, der navnlig eller udelukkende kan udledes af direktiv 93/13 på den ene side, og forbrugersøgsmål med påstand om, at det fastslås, at kontraktvilkår erklæres ugyldige som følge af grunde, der udelukkende findes i den nationale lovgivning på den anden side, ligner hinanden, skal det undersøges, om procedurereglerne for nævnte søgsmål, hvis retsgrundlag finder støtte i EU-retten, er mindre fordelagtige end i de søgsmål, hvis retsgrundlag udelukkende finder støtte i national lovgivning.
- 46 Det skal i denne henseende bemærkes, at provinsretternes kompetence til at træffe afgørelse i søgsmål, der er anlagt på baggrund af EU-retten, ikke nødvendigvis udgør en processuel regel, der kan betegnes som »ufordelagtig«. Udpegelsen af disse retter, der er færre af, og som har en højere rang end lokalretterne, kan således bidrage til en mere homogen og specialiseret retspleje i sager vedrørende de regler, der kan udledes af direktiv 93/13.
- 47 Hvad angår de højere sagsomkostninger, som sagsøgeren skal afholde for provinsretterne, kan det ikke alene på baggrund af denne omstændighed udledes, at sådanne retters behandling af en sag som den i hovedsagen vil krænke ækvivalensprincippet. En sådan fortolkning indebærer nemlig en måling af ækvivalensen mellem sikringen af beskyttelsen af de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne, på den ene side, og sikringen af de rettigheder, der for borgerne følger af national ret, på den anden side, alene under hensyn til omkostningerne og dette ved uberettiget at se bort fra eventuelle fordele i den procedure, der er fastlagt for sagsanlæg på grundlag af EU-retten, såsom dem, der er nævnt i foregående præmis.
- 48 Det følger af det ovenstående, at det ikke kan lægges til grund, at retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), er i strid med ækvivalensprincippet.
- 49 Hvad for det andet angår effektivitetsprincippet følger det af Domstolens faste retspraksis, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder dens forløb og dens særlige kendetegn, for de forskellige nationale instanser (dom *Pohotovost*, C-470/12, EU:C:2014:101, præmis 51).
- 50 Hvad angår det i hovedsagen omhandlede søgsmål fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at den omstændighed, at lokalretten erklærer sig inkompetent til fordel for provinsretten, vil kunne medføre yderligere omkostninger for forbrugerne i egenskab af sagsøgende part.

- 51 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at de processuelle regler om opbygningen af de nationale søgsmålsmuligheder, som forfølger en almen interesse i forsvarlig retspleje og i forudsigelighed, skal veje tungere end enkeltpersoners interesser, for så vidt som de ikke kan tilpasses afhængig af en parts særlige økonomiske situation (dom Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, EU:C:2013:800, præmis 38).
- 52 Af hensyn til effektivitetsprincippet må tilrettelæggelsen af de nationale søgsmålsmuligheder ikke gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne (dom Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, EU:C:2013:800, præmis 39).
- 53 I det foreliggende tilfælde skal det for det første bemærkes, at det fremgår af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at det kun er i bestemte situationer og sjældent, at den materielle enekompetence, der er tillagt provinsretten i medfør af retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), fører til betaling af en højere afgift for forbrugeren i sin egenskab af sagsøgende part. Med forbehold af den efterprøvelse, som den forelæggende ret skal foretage i denne henseende, er dette udelukkende tilfældet, når værdien af sagsgenstanden ikke kan fastsættes, hvorfor afgiften for et sagsanlæg for provinsretten i medfør af § 39, stk. 3, litra b), i loven om rettigheder og afgifter således svarer til et fast beløb.
- 54 For det andet fremgår det ligeledes af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at sagsanlæg for en provinsret, herunder søgsmål med påstand om fastslåelse af kontraktvilkårenes urimelighed, indebærer advokatbistand.
- 55 Det er imidlertid vigtigt at tage hensyn til de midler, der er fastsat i den nationale retsplejelov, der tilsigter at kompensere for forbrugers økonomiske vanskeligheder, f.eks. ved tildeling af retshjælp, der gør det muligt at kompensere for de ekstra udgifter i form af sagsomkostninger i forbindelse med, at lokalretten erklærer sig inkompetent til fordel for provinsretten, og som både er knyttet til pålæggelsen af en højere afgift og til pligten til at give møde ved en advokat (jf. dom Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, EU:C:2013:800, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).
- 56 For det tredje har Kommissionen gjort gældende, at den mulige geografiske afstand til provinsretten i forhold til forbrugers bopæl kan udgøre en hindring for forbrugers udøvelse af sin klageret.
- 57 Det skal imidlertid fastslås, at de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen med forbehold af den efterprøvelse, som den forelæggende ret skal foretage, ikke gør det muligt at konstatere, at en hensigtsmæssig afvikling af sagen på ethvert stadium heri kræver deltagelse af forbrugeren i dennes egenskab af sagsøgende part (jf. i denne retning dom Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, EU:C:2013:800, præmis 41).
- 58 Endelig skal det for det fjerde fremhæves – som den ungarske regering har gjort gældende i sine indlæg – at formålet med retsplejelovens § 23, stk. 1, litra k), er at overlade retssager vedrørende urimelige kontraktvilkår til dommerne i provinsretten, der har en større faglig erfaring, og dermed sikre en ensartet praksis og en mere effektiv beskyttelse af forbrugernes rettigheder.
- 59 Følgelig skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national retsplejeregulering, hvorefter en lokalret, der er kompetent til at træffe afgørelse i et søgsmål, som er anlagt af en forbruger, med påstand om, at en standardkontrakt erklæres ugyldig, ikke er kompetent til at tage stilling til forbrugers påstand om fastslåelse af urimeligheden af kontraktvilkårene i samme aftale, medmindre det viser sig, at den omstændighed, at lokalretten erklærer sig inkompetent, medfører processuelle ulemper, der kan gøre

det uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der er tillagt forbrugeren i henhold til EU's retsorden. Det tilkommer den nationale ret at foretage de nødvendige efterprøvelser i denne forbindelse.

Sagens omkostninger

- ⁶⁰ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national retsplejeregulering, hvorefter en lokalret, der er kompetent til at træffe afgørelse i et søgsmål, som er anlagt af en forbruger, med påstand om, at en standardkontrakt erklæres ugyldig, ikke er kompetent til at tage stilling til forbrugerens påstand om fastslåelse af urimeligheden af kontraktvilkårene i samme aftale, medmindre det viser sig, at den omstændighed, at lokalretten erklærer sig inkompetent, medfører processuelle ulemper, der kan gøre det uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der er tillagt forbrugeren i henhold til Den Europæiske Unions retsorden. Det tilkommer den nationale ret at foretage de nødvendige efterprøvelser i denne forbindelse.

Underskrifter